

Laki

rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 1 luvun 3 §:n 2 momentti,

muutetaan 1 luvun 2 §:n 1 momentin 11 kohta, 4 §:n 1 momentin 10 kohdan e alakohta, 11 kohdan johdantokappale ja i alakohta sekä 19 kohta, 2 luvun otsikko, 2 §:n 4 momentti ja 3 §:n otsikko, 3 luvun 2 §:n 1 momentin 3 kohta, 3 §:n 2 momentin 2 kohta, 3 §:n 5 momentti, 4 §:n 3 momentti, 8 §:n 1 momentti, 10 §:n 1 momentti sekä 13 §:n 3 ja 4 momentti, 4 luvun 1 §:n 1 momentti, 7 luvun 1 §:n 4 momentti, 8 luvun 1 §:n 1 momentin 4 kohta ja 3 momentti, 3 §:n 1 momentin 4 kohta, 4 §:n 2 momentti sekä 9 luvun 1 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 kohta sekä 5 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan johdantokappale ja 3 luvun 3 §:n 2 momentin 2 kohta laissa 573/2019, 1 luvun 4 §:n 1 momentin 19 kohta ja 3 luvun 8 §:n 1 momentti laissa 376/2021, 3 luvun 13 §:n 3 momentti osaksi laissa 573/2019 sekä 4 luvun 1 §:n 1 momentti ja 9 luvun 1 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 kohta laissa 406/2018, sekä

lisätään 1 luvun 4 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1089/2017, 573/2019, 284/2021, 376/2021, 600/2021 ja 187/2023, uusi 20 kohta, 3 lukuun uusi 16 §, 7 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 573/2019 ja 187/2023, uusi 6 momentti, 3 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2—5 momentti siirtyvät 3—6 momentiksi, 8 luvun 1 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 573/2019, uusi 9 c kohta ja 3 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 573/2019, uusi 9 c kohta, 8 lukuun uusi 5 a § sekä 9 lukuun uusi 3 b §, seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan:

---

11) tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitettuun tilintarkastajaan, kun hän suorittaa mainitun lain 1 luvun 1 §:n 1 momentissa taikka julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annetun lain (1142/2015) 1 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitettuja tehtäviä taikka muuten toimii tilintarkastuslain 1 luvun 1 §:n 4 momentissa tarkoitettussa ominaisuudessa;

---

4 §

Määritelmät

HE 236/2021 vp
HE 323/2022 vp
TaVM 45/2022 vp
EV 311/2022 vp

Tässä laissa tarkoitetaan:

10) *yrityspalvelun tarjoajalla* yhteisöä tai elinkeinonharjoittajaa, joka tarjoaa liiketoimintana kolmannelle osapuolelle jotakin seuraavista palveluista:

e) hallintarekisteröinnin hoitajana toimiminen, kun hallintarekisteröinnin hoitaja on merkitty muun kuin sellaisen yhtiön osakasluetteloon, jonka arvopaperi on kaupankäynnin kohteena kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain (1070/2017) 1 luvun 2 §:ssä tarkoitetulla säännellyllä markkinalla;

11) *poliittisesti vaikutusvaltaisella henkilöllä* luonnollista henkilöä, joka toimii merkittävässä julkisessa tehtävässä:

i) valtion kokonaan omistaman tai enemmistöomisteisen yrityksen taikka valtion liikelaitoksen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenenä muussa kuin sellaisessa yhtiössä, jonka arvopaperi on kaupankäynnin kohteena kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 1 luvun 2 §:ssä tarkoitetulla säännellyllä markkinalla; tai

19) *pöytälaatikkopankilla* luotto- tai rahoituslaitosta taikka luotto- tai rahoituslaitostoimintaan rinnastettavaa toimintaa harjoittavaa laitosta, joka on perustettu sellaisella lainkäyttöalueella, jolla sillä ei ole fyysistä toimipaikkaa eikä todellista johtoa ja joka ei kuulu julkisen valvonnan kohteena olevaan luotto- tai rahoituslaitoskonserniin tai vastaavaan muuhun taloudelliseen yhteenliittymään;

20) *epäilyttävällä liiketoimella* asiakkaan epätavallisia liiketoimia, joiden tosiasiallista tarkoitusta tai tavoitetta ilmoitusvelvollinen ei ole kyennyt selvittämään, sekä asiakkaan liiketoimia, jotka selvityksen jälkeen vaikuttavat epätavallisilta ilman asianmukaista perustetta.

2 luku

Riskiarviot ja riskienhallintamenetelmät

2 §

Valvojakohtainen riskiarvio

Toimivaltaisen valvontaviranomaisen ja asianajajayhdistyksen on julkistettava riskiarvion yhteenveto. Riskiarvio tulee salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä luovuttaa rahanpesun selvittelykeskukselle ilman aiheetonta viivytystä, jos se on tarpeen rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain (445/2017) 2 §:n 1 momentissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

3 §

Ilmoitusvelvollisen riskiarvio ja riskienhallintamenetelmät

3 luku

Asiakkaan tunteminen

2 §

Asiakkaan tunnistaminen ja henkilöllisyyden todentaminen

Ilmoitusvelvollisella ei saa olla tässä pykälässä säädettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta anonyymeja tai tekaistuilla nimillä olevia tilejä tai asiakkuuksia. Ilmoitusvelvollisen on tunnistettava asiakkaansa ja todennettava tämän henkilöllisyys vakituista asiakassuhdetta perustettaessa. Lisäksi ilmoitusvelvollisen on tunnistettava asiakkaansa ja todennettava tämän henkilöllisyys, jos:

-----
3) kyse on epäilyttävästä liiketoimesta; tai
-----

3 §

Asiakkaan tuntemistiedot ja niiden säilyttäminen

Asiakkaan tuntemista koskevista tiedoista on säilytettävä:
-----

2) edustajan nimi, syntymäaika ja henkilötunnus; yleisen edunvalvojan osalta säilytetään kuitenkin edunvalvojan nimen, syntymäajan ja henkilötunnuksen sijasta palveluntuottajan yksilöintitiedot, edunvalvojan nimike sekä, jos palveluntuottajalla on useampi kuin yksi yleinen edunvalvoja, edunvalvojan järjestysnumero;

Asiakkaan tuntemistietoja tai muita henkilötietoja, jotka on hankittu ainoastaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi ja paljastamiseksi, ei saa käsitellä tarkoituksessa, joka on yhteen sopimaton näiden tarkoitusten kanssa.
-----

4 §

Asiakasta koskevien tietojen hankkiminen, jatkuva seuranta ja selonottovelvollisuus

-----
Ilmoitusvelvollisen on erityisesti kiinnitettävä huomiota liiketoimiin, jotka rakenteeltaan tai suuruudeltaan taikka ilmoitusvelvollisen koon tai toimipaikan osalta ovat epätavallisia. Samoin on meneteltävä, jos liiketoimilla ei ole ilmeistä taloudellista tarkoitusta tai ne eivät sovi yhteen sen kokemuksen tai tietojen kanssa, jotka ilmoitusvelvollisella on asiakkaasta. Tarvittaessa liiketoimeen liittyvien varojen alkuperä on selvitettävä.
-----

8 §

Yksinkertaistettu asiakkaan tuntemisvelvollisuus

Ilmoitusvelvollinen saa 2—4 ja 6 §:ää sovellettaessa noudattaa yksinkertaistettua menettelyä asiakkaan tuntemiseksi, jos ilmoitusvelvollinen riskiarvion perusteella arvioi, että asiakassuhteeseen tai yksittäiseen liiketoimeen liittyy vähäinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riski. Ilmoitusvelvollisen on kuitenkin seurattava asiakassuhdetta 4 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla epätavallisten tai epäilyttävien liiketoimien havaitsemiseksi. Ilmoitusvelvollinen ei saa noudattaa yksinkertaistettua asiakkaan tuntemismenettelyä, jos ilmoitusvelvollinen havaitsee epätavallisia tai epäilyttäviä liiketoimia.
-----

10 §

Tehostettu asiakkaan tuntemisvelvollisuus

Ilmoitusvelvollisen on sovellettava tehostettua menettelyä asiakkaan tuntemiseksi:

- 1) 11—13 ja 13 a §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa;
- 2) jos ilmoitusvelvollinen riskiarvion perusteella arvioi, että tapaukseen liittyy tavanomaista suurempi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riski; taikka
- 3) jos asiakkaalla tai liiketoimella on liittymäkohta valtioon, jonka rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämis- ja selvittelyjärjestelmä muodostaa Euroopan komission arvion mukaan merkittävän riskin Euroopan unionin sisämarkkinalle tai ei täytä kansainvälisiä velvoitteita.

13 §

Poliittisesti vaikutusvaltaiseen henkilöön liittyvä tehostettu tuntemisvelvollisuus

Jos asiakas tai asiakkaan tosiasiallinen edunsaaja on poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö, tällaisen henkilön perheenjäsen tai henkilö, jonka tiedetään olevan tällaisen henkilön yhtiökumppani:

- 1) ilmoitusvelvollisen ylemmän johdon on hyväksyttävä asiakassuhteen aloittaminen tällaisen henkilön kanssa;
- 2) ilmoitusvelvollisen on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet saadakseen selvityksen sellaisen varallisuuden ja varojen alkuperästä, jotka liittyvät kyseiseen asiakassuhteeseen tai liiketoimeen; ja
- 3) ilmoitusvelvollisen on järjestettävä tehostettu jatkuva asiakassuhteen seuranta.

Kun henkilö ei enää toimi merkittävässä julkisessa tehtävässä, ilmoitusvelvollisen on vähintään 12 kuukauden ajan otettava huomioon kyseiseen henkilöön liittyvä jatkuva riski ja sovellettava asianmukaisia riskiperusteiseen arviointiin perustuvia toimenpiteitä siihen asti, kun kyseiseen henkilöön ei enää katsota liittyvän poliittisesti vaikutusvaltaiselle henkilölle ominaista riskiä.

16 §

Pakotesäätelyn ja jäädyttämispäätösten noudattamiseen liittyvä asiakkaan tunteminen

Ilmoitusvelvollisella tulee olla osana tässä luvussa säädettyjä asiakkaan tuntemiseen liittyviä toimia tehokkaat toimintaperiaatteet, menettelytavat ja sisäinen valvonta sen varmistamiseksi, että ilmoitusvelvollinen noudattaa niitä velvoitteita, joita ilmoitusvelvolliselle seuraa:

- 1) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 215 artiklan nojalla annetuista asetuksista ja eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämisestä annetun lain (659/1967) 1 §:ssä ja 2 a §:n 1 momentissa tarkoitetuista valtioneuvoston asetuksista (*pakotesäätely*); sekä
- 2) 1 kohdassa mainitun lain 2 b §:n nojalla ja varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annetun lain (325/2013) nojalla annetuista päätöksistä (*jäädyttämispäätökset*).

4 luku

Ilmoitusvelvollisuus, salassapitovelvollisuus sekä liiketoimen keskeyttäminen

1 §

Velvollisuus tehdä ilmoitus epäilyttävästä liiketoimesta

Ilmoitusvelvollisen on täytettävä 3 luvun 4 §:n 3 momentissa säädetyn selontotovelvollisuuden viipymättä ilmoitettava rahanpesun selvittelykeskuksesta annetussa laissa tarkoitetulle rahanpesun selvittelykeskukselle epäilyttävästä liiketoimesta. Ilmoitus epäilyttävästä liiketoimesta on tehtävä riippumatta siitä, onko asiakassuhde perustettu tai siitä kieltäytytty tai onko liiketoimi suoritettu, keskeytetty tai siitä kieltäytytty.

---

7 luku

Valvonta

1 §

Valvontaviranomaiset ja ilmoitus rahanpesun selvittelykeskukselle

Valvontaviranomaisen, Energiaviraston, asianajajayhdistyksen, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitetun pörssin sekä talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa tarkoitetun yhteenliittymän keskusyhteisön tulee ilmoittaa rahanpesun selvittelykeskukselle, jos se havaitsee suorittamansa valvonnan tai muutoin tehtäviensä hoidon yhteydessä ilmi tulleiden seikkojen perusteella epäilyttävän liiketoimen.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua valvontatehtävää ja 7 luvun 3 §:n mukaista tarkastusta asianajajayhdistyksessä hoitavaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan kyseistä tehtävää. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

---

3 §

Tarkastusoikeus

Valvontaviranomaisella ja asianajajayhdistyksellä on oikeus tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi suorittaa tarkastus myös etäyhteyksien avulla tietoturvallista menettelyä käyttäen taikka valvontaviranomaisen tai asianajajayhdistyksen osoittamassa muussa paikassa kuin pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa. Etäyhteyksin toteutettavassa tarkastuksessa näkö- ja kuuloyhteys saa kohdistua ainoastaan tarkastuksen kohteena olevaa ilmoitusvelvollista edustavaan luonnolliseen henkilöön tai niihin ilmoitusvelvollisen järjestelmiin, joihin valvontaviranomaisen tai asianajajayhdistyksen on tarkastuksessa välttämätöntä päästä. Ilmoitusvelvollisen on valvontaviranomaisen tai asianajajayhdistyksen pyynnöstä toimitettava ilmoitusvelvollisen toimintaa ja hallintoa koskevat asiakirjat ja muut talletetut tarkastusta varten siinä laajuudessa kuin on tarpeen tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaisen valvontatehtävän hoitamiseksi.

---

8 luku

Hallinnolliset seuraamukset

1 §

Rikemaksu

Valvontaviranomainen määrää rikemaksun sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetyille ilmoitusvelvolliselle, lukuun ottamatta 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinonharjoittajaa ja yhteisöä, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

4) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 4 §:ssä tarkoitetun velvoitteen hankkia asiakasta koskevia tietoja, seurata asiakassuhdetta jatkuvasti ja ottaa selvää asiakkaan epätavallisista liiketoimista;

9 c) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun velvoitteen varmistaa tehokkailla toimintaperiaatteilla, menettelytavoilla ja sisäisellä valvonnalla, että ilmoitusvelvollinen noudattaa asiakkaan tuntemisessa pakotesäätelyä ja jäädyttämispäätöksiä;

Rikemaksun suuruus perustuu kokonaisarviointiin. Rikemaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja kestoaika. Oikeushenkilölle määrättävä rikemaksu on vähintään 1 000 euroa ja enintään 100 000 euroa. Luonnolliselle henkilölle määrättävä rikemaksu on vähintään 500 euroa ja enintään 10 000 euroa.

3 §

Seuraamusmaksu

Valvontaviranomainen määrää seuraamusmaksun sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetyille ilmoitusvelvolliselle, lukuun ottamatta 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinonharjoittajaa ja yhteisöä, joka tahallaan tai huolimattomuudesta vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti:

4) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 4 §:ssä tarkoitetun velvoitteen hankkia asiakasta koskevia tietoja, seurata asiakassuhdetta jatkuvasti ja ottaa selvää asiakkaan epätavallisista liiketoimista;

9 c) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun velvoitteen varmistaa tehokkailla toimintaperiaatteilla, menettelytavoilla ja sisäisellä valvonnalla, että ilmoitusvelvollinen noudattaa asiakkaan tuntemisessa pakotesäätelyä ja jäädyttämispäätöksiä;

4 §

Luotto- tai rahoituslaitokselle määrättävän seuraamusmaksun suuruus

Finanssivalvonnan määräämä seuraamusmaksu saa olla enintään joko kymmenen prosenttia luotto- tai rahoituslaitoksen seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai viisi miljoonaa euroa, sen mukaan kumpi on suurempi. Jos luotto- tai rahoituslaitos on osa konsernia, liikevaihdolla tarkoitetaan konsernin ylimmän emoyrityksen konsernitilinpäätöksen mukaista seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihtoa. Jos tilinpäätös ei ole seuraamusmaksua määrättäessä vielä valmistunut, seuraamusmaksu on määrättävä sitä edeltävän

vuoden tilinpäätöksen mukaisesta liikevaihdosta. Jos luotto- tai rahoituslaitos on vasta aloittanut toimintansa eikä tilinpäätöstä ole saatavissa, liikevaihto on arvioitava muun saatavan selvityksen perusteella.

---

5 a §

Hallinnollisen seuraamuksen määrääminen yritysjärjestelytilanteessa

Rikemaksu, julkinen varoitus tai seuraamusmaksu saadaan määrätä myös sellaiselle elinkeinonharjoittajalle, jolle elinkeinotoiminta, jossa laiminlyönti tai rikkomus on tapahtunut, on siirtynyt yrityskaupan tai muun yritysjärjestelyn seurauksena.

9 luku

Erinäiset säännökset

1 §

Työntekijöiden koulutus ja suojeleminen sekä toimintaohjeet

Ilmoitusvelvollisen on huolehdittava, että sen työntekijät saavat koulutuksen tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen varmistamiseksi. Ilmoitusvelvollisen on nimettävä johdostaan henkilö, joka siinä vastaa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta. Ilmoitusvelvollisen on nimettävä myös vaatimustenmukaisuudesta vastaava henkilö, jos se on perusteltua ilmoitusvelvollisen koko ja luonne huomioon ottaen. Jos ilmoitusvelvollinen on osa konsernia tai muuta taloudellista yhteenliittymää, sen tulee lisäksi noudattaa konsernin tai muun taloudellisen yhteenliittymän sisäisiä menettelytapoja ja ohjeita tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen varmistamiseksi. Näiden konsernin tai muun taloudellisen yhteenliittymän sisäisten menettelytapojen tulee kattaa vähintään:

---

2) konsernitason määräykset asiakkaita, tilejä ja liiketoimia koskevasta tietojenvaihdosta konsernin sisällä sääntelyn noudattamisen valvomiseksi, tarkastamiseksi ja rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi sekä tiedot ja arvio epätavallisista liiketoimista tai muista toimista;

---

3 b §

Tietojen toimittaminen Euroopan pankkiviranomaiselle

Finanssivalvonnan ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston on toimitettava Euroopan pankkiviranomaiselle kaikki tiedot, joita se tarvitsee rahanpesudirektiivin mukaisten tehtäviensä hoitamiseen.

5 §

Eräitä viranomaisia koskeva yleinen huolehtimisvelvoite

Tullin, Rajavartiolaitoksen, Verohallinnon, Ulosottolaitoksen, Rikosseuraamuslaitoksen ja konkurssiasiamiehen on huolehdittava siitä, että sen toiminnassa kiinnitetään huomiota rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen ja paljastamiseen sekä tehtäviensä hoidon yhteydessä ilmi tulleiden epäilyttävien liiketoimien ilmoittamiseen rahanpesun selvittelykeskukselle. Tullin ja Rajavartiolaitoksen tehtävistä esitutkintaviranomaisena säädetään erikseen.

Tämä laki tulee voimaan 31 päivänä maaliskuuta 2023. Sen 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan i alakohta, 3 luvun 3 §:n 2 momentin 2 kohta ja 13 § tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä maaliskuuta 2024.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn tekoon tai laiminlyöntiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 23.3.2023

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Valtiovarainministeri Annika Saarikko